

Zlín - Štípa | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Zlín - Štípa Pod Větrákem 130 763 14
Okres	Zlín
Katalogové číslo	Burian 561
Katastrální území	Štípa
GPS	49° 15' 47.0" 17° 44' 23.1"
Mapová značka	Holandský / Objekt s kompletní technologií
Poloha vůči obci	1 km JV od středu obce
Číslo kulturní památky	37788/7-1956 z r.1964 otevřít list NPÚ
Přístupnost	Přístupný po domluvě
Rok stavby	1860
Rok zániku	

Stručný popis

Větrný mlýn holandského typu si nad obcí postavil v letech 1858-60 starousedlík pan Kristián Kovář na pozemku zakoupeném od obce. Spolu se synem vozili kamen z místního kamenolomu, sami si také zhotovili mlecí zařízení. Po dostavení mlýna si vedle postavili obytné stavení.

Mlýn tvoří omítnutá trojpodlažní válcová budova o průměru 6 m a celkové výšce 8,2 m z lomového kamene s třemi věnci vyzděnými z pálených cihel. Střechu tvoří osmiboký jehlan krytý šindelem. Jedná se tedy o menší mlýn. Větrné kolo má průměr pouhých 10 m, plocha jednoho křídla je 6 m². Uvnitř je zachovalé jedno mlýnské složení o průměru 80 cm s jednostupňovým pohonem shora. Větrný pohon poháněl kromě mlecího zařízení i cirkulárku. Výjimečnou konstrukcí je mechanismus otáčení střechy. Původně se střecha posouvala pouze po položených prknech. Pan Kovář inovoval otáčení, nyní se střecha otáčí pomocí šnekového převodu sloužícího k pohonu jednoho z koleček na nich je střecha uložena. Mlýn se dědil z generace na generaci. Dnešní vlastníci jsou potomky stavitele mlýna. Proto se mu také často říká Kovářův. Mlýn mlel pro mlecě z okolních vesnic. Za semletí 100 kg obilí se platilo 6 kg rozprachu. To však mlynáři na uživení nestačilo, proto musel normálně hospodařit a mletí provozoval navíc. Přesto, že byl mlýn v roce 1941 zapečetěn, mlel po nocích tajně dál. Po válce sloužil mlýn ještě několik let ke šrotování. V roce 1947 ho chtěl mlynář zbořit a materiál použít na válnou poničený domek. Památkový úřad mu to však zakázal. Budova však chátrala a rodina neměla na opravu peníze. Proto musela v roce 1964 svěžit mlýn Státní památkové péči. Památkáři skutečně mlýn opravovali a udržovali. Po roce 1989 byl v restituci mlýn opět vrácen rodině Kovářů, která se o něj za přispění památkářů dobře stará. Celé vnitřní technické zařízení se dochovalo a je vzorně udržováno. Mlýn je pěknou dominantou. Po domluvě s majiteli je přístupný veřejnosti jako soukromé muzeum.

Historie

Příjmení mlynářů působících na mlýně

- Františka 1893
- Kovář Josef
- Kovář Kristián
- Kovář Rudolf 1912
- Procházková Olga (roz. Kovářů)
- Veronika 1876

Architektura

Stav nemovitosti Dochován bez nežádoucích přestaveb

Typ Holandský

Dominantní stavební konstrukce Zděná - kamenná

Historické prvky

Exteriér

- Natáčení (mlýna, střechy, turbíny)
- Okna
- Umělecké prvky (Upřesnění:)
- Vikýř pro hřídél
- Schodiště

Parametry

Mlýn tvoří omítnutá trojpodlažní válcová budova o průměru 6 m a celkové výšce 8,2 m z lomového kamene s třemi věnci vyzděnými z pálených cihel. Střechu tvoří osmiboký jehlan krytý šindelem. Jedná se tedy o menší mlýn. Větrné kolo má průměr pouhých 10 m, plocha jednoho křídla je 6 m².

Výjimečnou konstrukcí je mechanismus otáčení střechy. Střecha se otáčí pomocí šnekového převodu sloužícího k pohonu jednoho z koleček na nich je střecha uložena.

Technologie

Technologické vybavení

- Existující poloumělecké složení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

- mlýnská hranice
- moučnice
- násypný koš
- převody
- vysévač hranolový

Parametry

Literatura a prameny Zajímavosti Ostatní Photogallery Základní obrázky

Současné fotografie - objekt v krajině

Současné fotografie -

technologické vybavení

Současné fotografie -

interiér

Současné fotografie - interiér - detaily stavebních

prvků

Současné fotografie - exteriér - detaily stavebních

prvků

Historické fotografie a pohlednice

Ostatní